

Nr 258.

Av herr **Berling**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till byggnadsstadga.

I det förslag till byggnadsstadga, som av Kungl. Maj:t med proposition nr 192 förelagts årets riksdag för att bereda riksdagen tillfälle att över förslaget avgiva yttrande, har från gällande byggnadsstadga för rikets städer av den 8 maj 1874, 1 kap. i lagen den 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad och tidigare utarbetade förslag till byggnadsstadga med däröver avgivna yttranden i huvudsak upptagits, vad för reglerandet av städernas byggnadsverksamhet kan anses erforderligt, under förutsättning att dessa bestämmelser fullständigast med lämpliga stadsplanebestämmelser och bestämmelser i byggnadsordningarna. I jämförelse med nu gällande bestämmelser i hithörande ämnen innebär förslaget utomordentliga fördelar, dock måste emot enskilda stadganden i förslaget framställas vissa erinringar, som ehuru i allmänhet framförda redan i yttranden över utkastet till den nu föreslagna byggnadsstadgan, icke vunnit Kungl. Maj:ts beaktande. De stadganden, som sålunda kunna föranleda erinringar och hemställan om jämkning i vissa delar äro i huvudsak följande.

§ 5.

I sista att-satsen ålägges byggnadsnämnden att ifråga om förvaring av kartor m. m. »ställa sig till efterrättelse, vad därom är särskilt stadgat och att väl vårda de kartor, ritningar och handlingar, som skola genom nämndens försorg upprättas eller av nämnden förvaras». Detta stadgande bör lämpligen ändras till att avse: »vad därom i byggnadsordningen är särskilt stadgat» etc. Om dessa bestämmelser intagas i byggnadsordningen, vinnes den fördelen, att de med större sannolikhet bleve beaktade. Härtill kommer, att hänsyn bättre kan tagas till, vad för varje ort i sådant avseende är lämpligt med hänsyn till arkivering av andra handlingar.

§ 12.

I mom. 1 st. 1 föreskrives, att byggnadsnämnd till sitt biträde skall hava stadsarkitekt. Ifrågasätts kan, huruvida här icke borde tilläggas: »och mättingsman», då den sakkunskap, mättingsmannen representerar ofta är för nämnden erforderligt och i allmänhet icke förefinnes hos stadsarkitekten.

§ 15.

Denna paragraf innehåller bestämmelser om, vad som vid uppgörande av stadsplan särskilt bör tillses.

I sjunde att-satsen stadgas sålunda, »att avståndet mellan byggnadslinjerna å ömse sidor om gata i allmänhet icke göres mindre än 12 meter». Att giva bestämmelser om vissa mått, även om dessa endast äro avsedda att vara minimi- eller maximimått, torde i en stadga, som avser hela riket, vara synnerligen vanskligt. Bättre torde vara, att införa sådana bestämmelser i de lokala byggnadsordningarna. Såsom enda måttbestämmelse för avståndet mellan byggnader å ömse sidor om gata, synes bestämmelsen för övrigt snarare vara till skada än nytta. Denna att-sats bör därför helt utgå.

I näst sista att-satsen säges, att hänsyn skall tagas till bestående ägo gränser, befintliga vägar etc. Hela detta stycke torde böra utgå, enär vad här föreskrives inneslutes i stadgandet i paragrafens ingress, som lyder: »Vid uppgörande av stadsplan skall tillbörlig hänsyn tagas såväl till stadens behov av utrymmen för olika ändamål och dess förmåga att bära de med planens genomförande förenade kostnader, som ock till markägarens berättigade intressen.» Bestämmelsen i denna att-sats torde sålunda till sitt avsedda innehåll vara en onödig upprepning, vilken dessutom formulerats på ett olyckligt sätt. Det torde nämligen ofta nog förhålla sig så, att ägo gränserna i kuperad terräng ej gå på sådant sätt, att stadsplanen blir mest ekonomisk att genomföra, om ägo gränserna följas. Ej heller är det regel, att det är mest ekonomiskt att låta en ny gata följa en befintlig väg. Skall vägen rivs upp för nedläggande av ledningar eller har den ej tillräcklig underbädd, har den nämligen som gata föga värde. Ofta är det mest ekonomiskt att vid exploatering av ett område använda den befintliga vägen såsom transportväg vid utläggandet av gatorna i trakten.

§ 16 mom. 2.

Här föreskrives vad bl. a. bör iakttagas vid uppgörande av stadsplanebestämmelser för byggnadskvarter. Sålunda stadgas i tredje att-satsen, att det bör tillses, att byggnad i allmänhet ej uppföres till större höjd, än som svarar mot avståndet mellan byggnadslinjerna på ömse sidor om gata och gård. Att giva bestämmelse om vissa mått i en stadga, som avser hela riket, synes, såsom förut framhållits, icke lämpligt. Bestämmelsen härom bör intagas i byggnadsordningen. Ur stadgandet bör därför utgå att-satsen, »att byggnad i allmänhet icke uppföres till större höjd, än som svarar mot nämnda avstånd». I stället insattes satsen: »att ett med hänsyn till de lokala förhållandena lämpligt avstånd mellan husen i förhållande till deras höjd beredes.»

I fjärde att-satsen har även intagits en bestämmelse, som icke lämpar sig för en stadga avseende hela riket, utan endast för de särskilda byggnadsordningarna. Här stadgas nämligen förbud mot att uppföra byggnad av trä i flera än två våningar. Bestämmelsen har velat förhindra uppförande av de s. k. landshövdingehusen med två våningar av trä på en våning av sten. Detta skulle på vissa orter vara till stor ekonomisk nackdel. Då K. B. skall fastställa byggnadsordningarna, torde det vara garanti nog, att endast i orter, där det är av

förhållandena påkallat, sådant byggnadssätt tillåtes. För övrigt kan det ifrågasättas, huruvida ej bestämmelsen är olämplig även med hänsyn till den moderna teknikens möjligheter beträffande såväl impregneringsmetoder som brandteknikens hjälpmedel. Denna att-sats bör därför i sin helhet utgå.

§ 18 mom. 1.

Här stadgas, hur stadsplanekarta skall avfattas. I 3 st. säges i sådant hänseende: »Gators och torgs höjdlägen skola, varhelst en lutning ändras, angivas genom siffror å stadsplanekartan, såvida lutningen skall anordnas efter rak linje, men genom särskild profilritning, om marken skall ordnas efter buktig linje.» Orden »såvida lutningen» etc. böra uteslutas. Det har nämligen hittills visat sig tillfyllest, att gators och torgs höjdlägen angivas i vertikalplanets brytningspunkter. Denna anmärkning har i motiven till förslaget bemötts med, att det för kringliggande markägare kan vara av betydelse, att utmärkandet i dylikt fall sker genom profilritning. Ett sådant utmärkande torde emellertid vara av synnerligen ringa betydelse för kringliggande markägare i förhållande till den ökade kostnaden för samhället. Den föreslagna bestämmelsen bör därför utgå på sätt nyss sagts.

§ 36 mom. 1.

I förevarande mom. har upptagits vissa allmänna bestämmelser om byggnad. Enligt motiven har i ett yttrande över utkastet till förslaget anmärkts, att det vore olämpligt att lämna byggnadsnämnden full frihet att efter terrängförhållandena medgiva undantag från stadgans bestämmelse om, vad som är att hänföra till våning i förhållande till källare. Häremot har invänts, att det torde vara nödvändigt att giva byggnadsnämnden möjlighet att härutinnan handla efter omständigheterna. Detta torde icke vara riktigt. Undantag från stadgans bestämmelse i förevarande hänseende är beroende av de lokala förhållandena och bestämmelse härom bör därför intagas i byggnadsordningen, där de närmare föreskrifter kunna givas, då undantag får ske. Undantag från denna bestämmelse, som för närvarande allmänt tillämpas, torde för övrigt hava medgivits i ytterst få fall. Meningen »där ej byggnadsnämnden med hänsyn till terrängförhållandena annorlunda bestämmer», bör därför utbytas mot: »där ej i byggnadsordningen eller bestämmelser i samband med stadsplan för viss kvartermark med hänsyn till terrängförhållandena annorlunda bestämmes.»

Med stöd av vad sålunda anförts, får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte såsom sin mening uttala, att ovan föreslagna jämkningar måtte vidtagas i det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget till byggnadsstadga.

Stockholm den 9 april 1931.

Edwin Berling.